

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1932 kl. 9 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om införande av omröstningsapparat för voteringar i riksdagens kamrar.

I en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 429, av herr *Wallerius m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att införa omröstningsapparat för voteringar samt att utskottet måtte föranstalta om nödig utredning och formulera erforderliga författningsändringar härför.

Till stöd för sin hemställan hava motionärerna anfört:

»Till fördel för riksdagsarbetet vore det — efter allt att döma — om rösträkning med namnupprop bleve ersatt med omröstning medelst apparat. En onödig tidsutdräkt, som gör sig mest kännbar, då mot slutet av riksdagen ärendena anhopas och plena bliva långvariga, skulle därigenom förekommas. Uppresningsförfarandet, som oftast tillämpas vid votering, går visserligen fort, såsom kommittén för utredning angående riksdagens arbetsformer framhåller (s. 138), varför denna funnit, att något större behov av elektrisk voteringsmaskin knappast kan anses föreligga, och ej heller funnit tillräckliga skäl till att framställa något förslag i denna detalj. Uppenbart är emellertid, att rösträkningen vid varje beslut så att säga ligger till hands såsom det enda fullt klara sättet för ett avgörande, och fråga är, om icke dess användande i ej ringa mån motverkas av den nuvarande rösträkningens omständlighet. Och med den försiktighet, varmed uppresningsförfarandet handhaves av presidiet, och med den möjlighet, varje kammarledamot har att där- efter begära rösträkning, torde man likväl principiellt — med hänsyn till vikten av riksdagens beslut — ha skäl att önska ett underlättande av röst- räkningsförfarandet.

I finska riksdagen användes, som bekant, elektrisk omröstningsapparat. Bestämmelserna angående omröstningen där igenfinnas i Arbetsordningen för riksdagen § 45: »Omröstning verkställes medelst omröstningsapparat eller, därest talmannen i något fall så bestämmer, genom uppstigning» etc. — Voteringsmaskinen är utförd av telefonaktiebolaget L. M. Ericsson och avsedd för sluten omröstning och för 199 riksdagsmän. Den varje riksdagsman tillhöriga anordningen består av två tryckknappar, en märkt med »ja» och en med »nej», monterade i fördjupningar i pulpeten och med en signallampa mellan dem, vilken tändes till tecken på att rösten »gått fram». Genom tryckning på båda knapparna nedlägges rösten. Talmannen har en manöverapparat, som dirigerar omröstningen. På väggen vid talmannens plats är anbragt en ljus- tablå, på vilken röstresultatet framträder i lysande skrift, därvid icke al- lenast ja- och nej-röster, utan även blanka röster och icke röstande platser angivas.

Denna voteringsmaskin — om vilken utförlig beskrivning föreligger i tryck — kan försees med anordningar för öppen omröstning, protokollföring av resultat, den förseglade sedelns utväljande m. m.

Den finske statsministern Tanner har i en intervju betecknat den av finska riksdagen använda maskinella voteringsanordningen såsom helt enkelt storartad.

I fall en motsvarande anordning godtages för den svenska riksdagen, erfordras författningsändringar, som möjliggöra dess användning; och det torde få överlåtas åt utskottets sakkunskap att utforma dessa. Bestämmelser angående ifrågavarande omröstningssätt torde liksom i den finska riksdagens arbetsordning böra åtföljas av supplementära dylika, avseende t. ex. det undantagsfall, att apparaten icke kan användas, då rösträkning med namnupprop torde träda i stället. — Det är givetvis bäst, att utskottet också föranstaltar om ärendets utredning i övrigt.»

Omröstning inom riksdagen skall enligt stadgande i 60 § riksdagsordningen ske öppet. De närmare reglerna för den öppna omröstningen hava införts i § 11 i Reglementariska föreskrifter för riksdagen. Det i denna § 11 stadgade uppresningsförfarandet torde vara ändamålsenligt för att snabbt kunna utröna, för vilket av framställda förslag röstövertikt föreligger. Ofta torde emellertid inträffa att skillnaden i röstetal för olika förslag torde vara så ringa, att tvekan måste råda om omröstningens resultat. I dessa fall bör rösträkning efter upprop ske. På sätt motionärerna framhålla skulle detta rösträkningsförfarande avsevärt underlättas och stor tidsbesparing ernås genom begagnande av voteringsapparat. De fördelar, som skulle uppnås genom införande av voteringsapparat, finner utskottet därför så stora, att en utredning om möjligheterna härför bör företagas. Utskottet anser dock uppresningsförfarandet förenat med sådana fördelar, att detta bör bibehållas och voteringsapparat således endast begagnas, då rösträkning skall äga rum.

Nu gällande grundlagsbestämmelser lägga icke hinder i vägen för begagnande av voteringsapparat i andra fall än vid omröstning beträffande frågor, varom i första punkten av § 110 regeringsformen eller i § 32 mom. 2 eller i tredje punkten av § 52 riksdagsordningen omförmäles. I dessa fall skall slutet omröstning ske och någon anledning att i dessa sällsynt förekommande fall begagna voteringsapparat torde icke finnas. För begagnande av voteringsapparat vid omröstning i den utsträckning utskottet föreslagit erfordras sålunda allenast ändring i Reglementariska föreskrifter för riksdagen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen ville uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att verkställa utredning rörande möjligheterna och kostnaderna för ett införande av voteringsapparat i riksdagens kamrar.

Stockholm den 12 maj 1932.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: herrar *Reuterskiöld, Sävström, Strömberg**, *K. J. Ekman, Thu-
lin, David Bergström*, greve *Spens, G. W. Hansson, Larsén, P. Sandström**, *Halvars-
son**, *Engberg**. *Gustafson* i *Kasenberg**, *Jansson* i *Edsbäcken**, *Persson* i *Trången**,
Hallén, Anderson i *Norrköping**, *Lindmark**, *Fast och Björck* i *Kristianstad**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *K. J. Ekman*, som anförde:

Den mekanisering av omröstningsförfarandet, som anlitandet av elektrisk vo-
teringsmaskin innebär, anser jag olämplig och obehövlig. Dessutom kan erin-
ras, att det emellanåt vid tillämpningen av nu gällande omröstningsbestämmel-
ser inträffat, att röstande av misstag avgivit visst votum, men omedelbart där-
efter, innan nästa röstande uppropats, rättat misstaget. Sådan rättelse lär
icke kunna äga rum vid röstning med voteringsmaskin.

Jag hemställer fördenskull,

att riksdagen måtte avslå såväl motionen som utskottets för-
slag.
